

IV

(EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid)

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 397/09/COL,

14. oktoober 2009,

millega muudetakse seitsmekümne teist korda riigiabi käsitlevaid menetlus- ja sisulisi eeskirju, lisades uue peatüki laevahaldusettevõtjatele antava riigiabi kohta

EFTA JÄRELEVALVEAMET⁽¹⁾,

VÕTTES ARVESSE Euroopa Majanduspiirkonna lepingut,⁽²⁾ eriti selle artikleid 61–63 ning protokollid nr 26,

VÕTTES ARVESSE EFTA riikide vahelist järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitlevat lepingut,⁽³⁾ eriti selle artiklit 24 ja artikli 5 lõike 2 punkti b,

ARVESTADES, et järelevalve- ja kohtulepingu artikli 24 kohaselt jõustab järelevalveamet EMP lepingu riigiabi käsitlevad sätted,

ARVESTADES, et järelevalve- ja kohtulepingu artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt avaldab järelevalveamet teateid või suuniseid küsimuste kohta, mida EMP leping käsitleb, kui see on sätestatud kõnealusel lepingus või järelevalve- ja kohtulepingus või kui järelevalveamet seda vajalikuks peab,

MEENUTADES riigiabi käsitlevaid menetlus- ja sisulisi eeskirju, mille järelevalveamet kiitis heaks 19. jaanuaril 1994⁽⁴⁾,

ARVESTADES, et 10. juunil 2009 võttis Euroopa Ühenduste Komisjon (edaspidi „komisjon”) vastu teatise, millega nähakse ette suunised laevahaldusettevõtjatele antava riigiabi kohta⁽⁵⁾,

ARVESTADES, et kõnealune teatis on oluline ka Euroopa Majanduspiirkonna jaoks,

ARVESTADES, et EMP riigiabi eeskirjade ühtne kohaldamine tuleb tagada kogu Euroopa Majanduspiirkonnas,

ARVESTADES, et EMP lepingu XV lisa lõpus oleva peatüki „ÜLDIST” II punkti kohaselt peab järelevalveamet pärast komisjoniga konsulteerimist vastu võtma Euroopa Komisjoni poolt vastuvõetud õigusaktidega kooskõlas olevaid õigusakte,

OLLES konsulteerinud Euroopa Komisjoniga,

OLLES konsulteerinud EFTA riikidega 31. augusti 2009. aasta kirjaga (toimingud nr 526393, 526395 ja 526367),

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi suuniseid muudetakse, lisades laevahaldusettevõtjatele antava riigiabi suuniseid käsitleva peatüki. Uus peatükk on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Ainult ingliskeelne tekst on autentne.

Brüssel, 14. oktoober 2009

EFTA järelevalveameti nimel

eesistuja
Per SANDERUD

kolleegiumi liege
Kristján Andri STEFÁNSSON

⁽¹⁾ Edaspidi „järelevalveamet”.

⁽²⁾ Edaspidi „EMP leping”.

⁽³⁾ Edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping”.

⁽⁴⁾ Suunised EMP lepingu artiklite 61 ja 62 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokollid nr 3 artikli 1 kohaldamiseks ja tõlgendamiseks, mille EFTA järelevalveamet võttis vastu ja avaldas 19. jaanuaril 1994 ning mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* L 231, 3.9.1994, lk 1 ja EMP kaasandes nr 32, 3.9.1994, lk 1. Edaspidi „riigiabi suunised”. Nende suuniste ajakohastatud versioon on avaldatud järelevalveameti veebisaidil: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁵⁾ ELT C 132, 11.6.2009, lk 6.

LISA

SUUNISED LAEVAHALDUSETTEVÕTJATELE ANTAVA RIIGIABI KOHTA**1. Reguleerimisala**

Käesolevas peatükis käsitletakse laevade meeskondade ja tehniliste haldajate õigust ettevõtte tulumaksu vähendamisele või meretranspordile antavat riigiabi käsitleva peatüki⁽¹⁾ (edaspidi „merendusosalased suunised”) punkti 3.1 kohasele tonnaazimaksu kohaldamisele. Peatükis ei käsitleta riigiabi laevade ärilistele haldajatele. Käesolevat peatükki kohaldatakse meeskondade ja tehniliste haldajate suhtes, sõltumata sellest, kas asjaomane laev on nendega varustatud eraldi või koos.

2. Sissejuhatus**2.1. Üldine taust**

Merendusosalastes suunistes nähakse ette võimalus, et laevahaldusettevõtjatel on õigus tonnaazimaksule või laevandusettevõtjatele mõeldud muule maksukorrale (punkt 3.1). Siiski on see õigus vaid juhtudel, kui samale laevale pakutakse nii tehnilist kui ka meeskonnahaldust (täishaldus), samal ajal kui need teenused eraldi pakutuna ei kuulu tonnaazimaksu ega muu maksukorra alla.

Merendusosalastes suunistes on sätestatud, et EFTA järelevalveamet (edaspidi „järelevalveamet”) vaatab iga kolme aasta järel läbi merendusosalaste suuniste mõju laevahaldusele⁽²⁾. Käesolevas peatükis on esitatud viimase hindamise tulemused ja järeldused laevahaldusettevõtjate õiguse kohta riigibile.

2.2. Laevahaldus

Laevahaldusettevõtjad on üksused, mis pakuvad laevaomanikele erinevaid teenuseid, nagu tehniline ülevaatus, meeskondade värbamine ja väljaõpetamine, meeskondade haldamine ja laevade käitamine. Laevahaldusteenused jagunevad kolme liiki: meeskondade haldamine, tehniline haldamine ja äriline haldamine.

Meeskondade haldamine hõlmab kõiki meeskonnaga seotud küsimusi, nagu sobiva kvalifikatsiooniga meremeeste valimine ja palkamine, palgalehtede koostamine, laevade asjakohase mehitatusaseme tagamine, meremeeste kvalifikatsioonitunnistuste kontrollimine, õnnetus- ja töövõimetuskindlustuse pakkumine meremeestele, hooldamine reisi- ja viisakorralduse eest, tegelemine tervisekindlustusnõuetega, meremeeste töötulemuste hindamine ja mõnel juhul nende väljaõpe. Meeskondade haldamine moodustab lõviosa kogu maailma laevahaldusest.

Tehniline haldamine tagab laeva merekindluse ja selle vastavuse tehnilistele, ohutus- ja turvanõuetele. Eelkõige vastutab tehniline haldaja laeva remondi- ja hooldusotsuste tegemise eest. Tehniline haldus moodustab märkimisväärt osa laevahaldusest, ehkki väiksema kui meeskondade haldus.

Äriline haldamine hõlmab laevade võimsuse müügi reklaamimist ja selle tagamist laevade prahtimise, kauba- ja reisijateveo tellimuste vastuvõtmise, turgude kindlustamise ja esindajate määramise abil. Äriline haldamine moodustab väga väikse osa laevahaldusest. Praegu ei ole järelevalveameti käsutuses täielikku teavet ärilise haldamise kohta. Seetõttu käesolevas peatükis ärilist haldamist ei käsitleta.

Laevade haldamine, nagu iga merendusosalane tegevus, on olemuselt ülemaailmne. Kuna puudub rahvusvaheline õigusakt, mis reguleeriks laevade haldamist kolmandate isikute poolt, on selle valdkonna standardid kokku lepitud eraõiguslike lepingutega⁽³⁾.

Euroopa Majanduspiirkonnas toimub laevade haldamine peamiselt Küprosel. Kuid laevahaldusettevõtjaid on ka Ühendkuningriigis, Saksamaal, Taanis, Belgias ja Madalmaades. Väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda asuvad laevahaldusettevõtjad peamiselt Hongkongis, Singapuris, Indias, Araabia Ühendemiraatides ja Ameerika Ühendriikides.

⁽¹⁾ Suunised on avaldatud järelevalveameti veebisaidil <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽²⁾ Vt merendusosalaste suuniste joonealune märkus 20.

⁽³⁾ Üheks näiteks on „BIMCO laevade haldamise tüüpleping SHIPMAN 98”, mida sageli kasutatakse laevahaldusettevõtjate ja laevaomanike suhetes.

2.3. Laevahaldusettevõtjate abikõlblikkuse tingimuste läbivaatamine

Pärast merenduslaste suuniste vastuvõtmist 2004. aasta märtsis on Euroopa Majanduspiirkonna liikmeks saanud mitu mereriiki, sealhulgas Küpros kui maailma suurim laevade haldaja.

Küprose ühinemine ja tema eeltöö merenduslaste suuniste täitmiseks, samuti uurimus, mille konsortsium nimetatud EMP riigi valitsuse jaoks tegi, ⁽¹⁾ võimaldasid kõnealust tegevusala ja selle arengut paremini mõista. Teavet saadi eriti tehnilise ja meeskondade haldamise ning laevanduse seose kohta, samuti leiti, et meeskondade ja/või tehnilised haldajad võivad aidata kaasa merenduslaste suuniste eesmärgi saavutamisele.

3. Laevahaldusettevõtjate abikõlblikkuse hindamine

Erinevalt muudest merendusega seotud teenustest on laevade haldamine meretransporditeenuste osutajate tavaline põhitegevus, mida pakutakse tavaliselt ettevõttesiseselt. Laevade haldamine on laevandusettevõtjate üks iseloomulikumaid tegevusalasid. Tänapäeval antakse see mõningatel juhtudel siiski allhanke korras eraldiseisvatele laevahaldusettevõtjatele. Laevade haldamise ja meretranspordi seose tõttu on eraldiseisvad laevahaldusettevõtjad sama taustaga kui laevaomanikud, nad tegutsevad mõlemad samas ärikeskkonnas, ehkki nad jagunevad spetsialiseerumise järgi. Laevaomanikud on laevahaldusettevõtjate ainsad kliendid.

Seda teavet arvestades on järelevalveamet seisukohal, et laevade haldamist allhanke korras ei tohiks maksustamisega pärssida võrreldes ettevõttesise haldamisega, kui laevahaldusettevõtjad täidavad samu nõudeid, mis kehtivad laevaomanikele, ning abi andmine laevahaldusettevõtjale aitab kaasa merenduslaste suuniste eesmärgi saavutamisele samamoodi nagu abi andmine laevaomanikule.

Järelevalveamet on eelkõige seisukohal, et laevahaldusettevõtjad võivad just oma spetsialiseerumise ja põhitegevuse olemuse tõttu aidata kaasa merenduslaste suuniste eesmärgi saavutamisele, eriti „turvalise, tõhusa, ohutu ja keskkonnasõbraliku meretranspordi“ saavutamisele ning „Euroopa Majanduspiirkonna riikides välja kujunenud merendusklasteri tugevdamisele“ ⁽²⁾.

4. Riigiabikõlblikkuse laiendamine laevahaldusettevõtjatele

Arvestades punktis 3 selgitatud, võimaldab järelevalveamet EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c alusel suuniste punkti 3.1 kohast maksusoodustust laevahaldusettevõtjatele, kes tegelevad koos või eraldi laevameeskondade ja tehnilise haldamisega, kui käesoleva peatüki punktide 5 ja 6 tingimused on täidetud.

5. Tehniliste ja meeskondade haldajate abikõlblikkuse tingimused

Abisaamiseks peavad laevahaldusettevõtjad kooskõlas merenduslaste suuniste punktiga 3.1 tõendama oma ilmselt seost Euroopa Majanduspiirkonna ja selle majandusega. Peale selle peavad nad aitama kaasa merenduslaste suuniste punktis 2.2 sätestatud eesmärkide saavutamisele. Tehnilistel ja meeskondade haldajatel on õigus riigiabile tingimusel, et nende hallatavad laevad vastavad käesoleva peatüki punktides 5.1–5.4 sätestatud nõuetele. Abikõlblik tegevus peab toimuma täies mahus Euroopa Majanduspiirkonna territooriumil.

5.1. Euroopa Majanduspiirkonna majanduse ja tööhõive edendamine

Majanduslikku seost Euroopa Majanduspiirkonnaga näitab asjaolu, et laevade haldamine toimub ühe või mitme Euroopa Majanduspiirkonna riigi territooriumil ning nii maismaal kui ka laevaldel töötavad peamiselt Euroopa Majanduspiirkonna kodanikud.

5.2. Majanduslik seos hallatavate laevade ja Euroopa Majanduspiirkonna vahel

Laevahaldusettevõtjad võivad saada riigilt abi laevade eest, mida hallatakse täielikult Euroopa Majanduspiirkonna territooriumilt, sõltumata sellest, kas haldamine toimub ettevõttesiseselt või see on allhanke korras antud osaliselt või täielikult ühele või mitmele laevahaldusettevõtjale.

Võttes arvesse, et laevahaldusettevõtjatel ei ole oma klientide üle täieliku kontrolli, loetakse nimetatud tingimus täidetuks, kui vähemalt kaks kolmandikku hallatavate laevade tonnaazist hallatakse Euroopa Majanduspiirkonna territooriumilt. Seda osa ületav tonnaaz, mida ei hallata täielikult Euroopa Majanduspiirkonnas, ei ole abikõlblik ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Uurimus laevade haldamisest Küprosel ja Euroopa Liidus, 31. mai 2008, Küprose valitsuse tellimisel koostanud konsortsium Viini Majandus- ja Ärijuhtimise Kõrgkooli juhtimisel.

⁽²⁾ Merenduslaste suuniste punkt 2.2.

⁽³⁾ Samal ajal ei mõjuta 2/3-reegli mittetäitmine laevahaldusettevõtja abikõlblikkust.

5.3. Rahvusvaheliste ja Euroopa Ühenduse standardite täitmine

Laevahaldusettevõtjad on abikõlblikud juhul, kui kõik laevad ja meeskonnad, mida nad haldavad, täidavad rahvusvahelisi standardeid ja Euroopa Ühenduse õiguse nõudeid, eriti neid, mis on seotud turvalisuse, ohutuse, meremeeste väljaõppe ja sertifitseerimisega, keskkonnasõbralikkusega ja töötingimustega pardal.

5.4. Lippude osatähtsuse nõue (lipuseos)

Laevahaldusettevõtjate kohta kehtib merendusala suuniste punkti 3.1 kaheksanda lõigu kohane lippude osatähtsuse nõue. Võrdlusväärtuseks tuleb võtta Euroopa Majanduspiirkonna riikide lippude osatähtsuse käesoleva peatüki vastuvõtmise päeval. Uute ettevõtjate puhul tuleb võrdlusväärtuseks võtta olukord üks aasta pärast seda, kui need alustasid tegevust.

6. Täiendavad nõuded meeskondade haldajatele

6.1. Meremeeste väljaõpe

Meeskondade haldajatel on õigus riigiabile juhul, kui kõik hallatavatel laevadel töötavad meremehed on asjakohase hariduse ja väljaõppega, neil on kvalifikatsioonitunnistused, nagu on sätestatud Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvahelises muudetud konventsioonis, mis võeti vastu 1978. aastal (edaspidi nimetatud „STCW“), ning nad on edukalt läbinud kursuse isikliku ohutuse kohta laeva pardal. Peale selle peavad meeskondade haldajad riigiabi saamiseks täitma STCW ja ühenduse õiguse nõuded äriühingute kohustuste kohta.

6.2. Sotsiaalsed tingimused

Selleks et saada riigiabi, peavad meeskondade haldajad tagama, et meremeeste tööandjad, olenemata sellest, kas need on laevaomanikud või laevahaldusettevõtjad, rakendaksid kõikidel laevadel Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 2006. aasta meretöönormide konventsiooni (edaspidi „MLC“) ⁽¹⁾ sätteid. Laevahaldusettevõtjad peavad eelkõige tagama, et nõuetekohaselt rakendataks MLC sätteid, mis käsitlevad meremeeste töölepinguid, ⁽²⁾ laeva kaotust või põhjaminekut, ⁽³⁾ arstiabi, ⁽⁴⁾ laevaomaniku vastutust, sealhulgas töötasu maksmist õnnetusjuhtumi või haiguse korral ⁽⁵⁾ ja tagasisõitu kodumaale ⁽⁶⁾

Meeskondade haldajad peavad ka tagama, et täielikult järgitaks MLCs sätestatud töö- ja puhketunde käsitlevaid rahvusvahelisi standardeid.

Et olla abikõlblik, peavad meeskondade haldajad andma rahalise tagatise, et tagada hüvitis meremehe tööõnnetusest, kutsuhaigusest või ohust tingitud surma või pikaajalise töövõimetuse korral.

7. Maksu arvestamine

Järelevalveamet kohaldab ka laevahaldusettevõtjate suhtes merendusala suunistes sisalduvat põhimõtet, mille kohaselt kiidab ta turumoonutuste vältimiseks heaks vaid need maksukavad, mis tagavad Euroopa Majanduspiirkonna riikidele sama tegevusala ja sama tonnaaži eest ühtse maksukoormuse. See tähendab, et täielikku maksuvabastust ega samaväärseid kavu heaks ei kiideta ⁽⁷⁾.

Laevahaldusettevõtjate puhul kasutatav maks ei saa ilmselt olla sama, mida kohaldatakse laevaomanike suhtes, sest konkreetse laeva puhul on laevahaldusettevõtja käive palju väiksem kui laevaomaniku oma. Punktis 2.3 nimetatud uurimuse ja varem saadud teatiste kohaselt peaks laevahaldusettevõtjate suhtes kohaldatav maksubaas olema umbes 25 % (tonnaažilt või mõtteliselt kasumilt) sellest, mida võetakse sama laeva või tonnaaži eest laevaomanikult. Seetõttu nõuab järelevalveamet, et laevahalduse tonnaažimaksukavade raames kohaldataks vähemalt 25 % määra ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Tuleks meenutada, et Euroopa sotsiaalpartnerid sõlmisid kokkuleppe võtta kasutusele 2006. aasta meretöönormide konventsiooni asjakohane osa, mis on kaasatud ühenduse õigusesse nõukogu 16. veebruari 2009. aasta direktiiviga nr 2009/13/EÜ, millega rakendatakse Euroopa Ühenduse Reederite Ühingu (ECSA) ja Euroopa Liidu Transporditööstuse Ametiühingute Liidu (FST) sõlmitud kokkulepet 2006. aasta meretöönormide konventsiooni kohta ja muudetakse direktiivi 1999/63/EÜ (ELT L 124, 20.5.2009, lk 30). Direktiivi 2009/13/EÜ inkorporeeritakse praegu EMP lepingusse.

⁽²⁾ MLC 2. jaotise eeskiri 2.1 ja standard A2.1 (Meremeeste töölepingud).

⁽³⁾ Samas, 2. jaotise eeskiri 2.6 ja standard A2.6 (Meremehe kompensatsioon laeva kaotuse või põhjamineku korral).

⁽⁴⁾ Samas, eeskiri 4.1 ja standard A4.1 (Arstiabi laeva pardal ja maal). Eeskiri 4.3 ja standard A4.3 (Tervise ja ohutuse kaitse ning õnnetuste ennetamine). 4. jaotise eeskiri 4.4 (Juurdepäas heaolu- ja olmeteenustele kaldal).

⁽⁵⁾ Samas, 4. jaotise eeskiri 4.2 ja standard A4.2 (Laevaomanike vastutus).

⁽⁶⁾ Samas, 2. jaotise eeskiri 2.5 ja standard A2.5 (Tagasisõit kodumaale).

⁽⁷⁾ Järelevalveamet kasutab võimalust rõhutada suuniste käesolevas peatükis, et laevahaldusettevõtjate ja laevaomanike maksude arvutamise mehhanism ise ei ole oluline; eelkõige on ebaoluline, kas kohaldatakse mõtteliselt kasumil põhinevat süsteemi või mitte.

⁽⁸⁾ Abikõlblik laevaomanik vastutab kogu tonnaaimaksu eest.

Kui laevahaldusettevõtjad tegelevad muude tegevusaladega, mis ei ole käesoleva peatüki kohaselt riigiabikõlblikud, peavad nad nende tegevusalade kohta eraldi raamatupidamisarvestust pidama.

Kui laevahaldusettevõtjad annavad osa oma tegevusest töövõtu korras kolmandatele isikutele, ei ole viimati nimetatutel õigust saada riigiabi.

8. Kohaldamine ja läbivaatamine

Järelevalveamet kohaldab käesolevas peatükis esitatud suuniseid alates nende vastuvõtmisest.

Laevahaldusettevõtjatele antav riigiabi lisatakse merenduslaste suuniste üldläbivaatamisel, mida näeb ette suuniste punkt 13.
